

Aan
De Minister van Financiën van het land Sint Maarten

Contactpersoon	Telefoonnummer
Surmarie Hortencia (Cft)	+5999 461 9081
Datum	E-mail
7 september 2012	info@cft.an
Ons kenmerk	Uw kenmerk
Cft 201200752	
Pagina	Bijlagen
1/13	-

Onderwerp
Advies Cft jaarrekening 2010 Eilandgebied Sint Maarten

Geachte heer Tuitt,

Het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten ('Cft') heeft de door de Raad van Ministers goedgekeurde jaarrekening 2010 van het voormalig Eilandgebied ('EGB') Sint Maarten op 24 juli 2012 ontvangen inclusief de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen van de interne overheidsaccountant van Sint Maarten ('SOAB').

Deze jaarrekening is op 16 juli 2012 door de SOAB voorzien van een afkeurende controleverklaring en is op 12 juli 2012 aangeboden aan de Algemene Rekenkamer van Sint Maarten ('ARS'). Het opstellen, laten controleren, goedkeuren en doorgeleiden van een jaarrekening is een mijlpaal in de geschiedenis van Sint Maarten. Desalniettemin zijn de termijnen in het jaarrekeningproces ruimschoots overschreden en voorziet Sint Maarten ten aanzien van de jaarrekening 2011 ook een aanzienlijke vertraging in dit proces.

Het Cft is verheugd om kennis te kunnen nemen van gecontroleerde realisatiecijfers en de vermogenspositie van Sint Maarten in de vorm van een gecontroleerde jaarrekening, maar het Cft maakt zich tegelijkertijd ernstige zorgen over de traagheid waarmee verbeteringen in het verantwoordingsproces worden gerealiseerd.

Het Cft wijst u hierbij op de goedkeuring die het Cft heeft gegeven aan de wens van Sint Maarten om de eerste jaarrekening van het land Sint Maarten op te stellen over een verlengd boekjaar van 9 oktober 2010 tot en met 31 december 2011 waardoor Sint Maarten 12 maanden extra de tijd heeft gekregen om een getrouwe en tijdige beginbalans per 10 oktober 2010 op te stellen.

**College financieel toezicht Curaçao en
Sint Maarten**
De Rouvilleweg 39
Curaçao

Telefoon (+5999) 461 9081
Telefax (+5999) 461 9088
E-mail info@cft.an
Internet www.cft.an

Deze goedkeuring is verleend onder de voorwaarde dat de wettelijke termijn van 31 augustus gerealiseerd zou worden en het Cft betreurd het daarom dat deze termijn wordt overschreden. De conclusie is dat Sint Maarten bijna 2 jaar na 10-10-'10 nog geen startbalans heeft van het nieuwe land.

Wettelijk kader

Conform artikel 18, vierde lid van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten ('Rijkswet') verstrekt het bestuur, uiterlijk op 31 augustus van ieder jaar, een afschrift van de vastgestelde jaarrekening over het voorafgaande jaar aan het Cft. Indien de jaarrekening op 31 augustus nog niet is vastgesteld, verstrekt het bestuur de in voorbereiding zijnde jaarrekening.

Het Cft beoordeelt deze jaarrekening in overeenstemming met artikel 18 van de Rijkswet. Het zesde lid stelt dat als uit de vastgestelde jaarrekening blijkt dat er sprake is van een tekort op de gewone dienst of een overschrijding van de rentelastnorm, het Bestuur tegelijk met de jaarrekening aangeeft welke maatregelen worden voorgenomen ter compensatie van dat tekort, respectievelijk de overschrijding. Het Cft beoordeelt deze voorgenomen maatregelen aan de hand van de normen uit artikel 15 en adviseert hierover in overeenstemming met artikel 12 derde lid (advies bij een begroting of begrotingswijziging).

Ten aanzien van de toepassing van artikel 18 is het relevant dat de RMR op 13 juli 2012 een uitspraak heeft gedaan over de precieze interpretatie van dit artikel. Deze interpretatie is vastgelegd in een brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ('BZK') van 6 september j.l. met kenmerk 2012-0000473436 en komt er op neer dat tekorten op de gewone dienst over dienstjaren van vóór 10-10-'10 niet gecompenseerd hoeven te worden. Wel dient aangegeven te worden in hoeverre de oorzaken die ten grondslag liggen aan deze tekorten een structureel karakter hebben en dus van invloed kunnen zijn op toekomstige begrotingsjaren. Dit laatste punt was één van de vier voorwaarden die het Cft heeft gesteld in het traject rond het opstellen van de begroting 2012 en de 1e begrotingswijziging ('BW') 2012.

Daarnaast is artikel 19 relevant dat in het derde lid stelt dat het Cft aanbevelingen kan geven ter verbetering van het financieel beheer, rekening houdend met de bevindingen van de interne accountant en de Algemene Rekenkamer. Aangezien de jaarrekening nog beoordeeld dient te worden door de ARS en de SOAB haar *management letter* nog dient uit te brengen wordt in deze brief slechts marginaal ingegaan op het financieel beheer.

Tenslotte analyseert het Cft ook de vermogenspositie van het land zoals die blijkt uit de jaarrekening rekening houdend met de bevindingen van de interne overheidsaccountant daarbij. Aangezien deze jaarrekening betrekking heeft op het EGB Sint Maarten over een periode dat het Besluit tijdelijk financieel toezicht Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten ('het Besluit') van toepassing was, geldt voor wat betreft de rentelastnorm de overgangsbepaling van artikel 29 van het Besluit; 'Tijdelijke regeling leningplafond'. Bij de beoordeling van de rentelastnorm verderop in dit advies zal hier specifiek aandacht aan worden besteed.

De jaarrekening 2010 van het EGB Sint Maarten is opgesteld naar de financiële positie per 9 oktober 2010, haar activiteiten over de periode 1-1-2010 – 9-10-2010 en in overeenstemming met de Comptabiliteitsverordening P.B. 1953, nr. 174 met inbegrip van de wijzigingen daarop en de daaruit voortvloeiende regelgeving. Tevens is de Comptabiliteitslandsverordening AB 2010 GT 23 toegepast voor diverse posten om op die wijze een zuivere overgang te krijgen van de jaarrekening per 9 oktober 2010 van het Eilandgebied naar de jaarrekening over het verlengde boekjaar dat loopt van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2011 van het Land Sint Maarten.

Advies en vervolgacties

Naar aanleiding van onze beoordeling van de jaarrekening en overige stukken komen wij tot de volgende conclusies en vervolgacties:

- Het Cft dient, in het kader van artikel 18 lid 6 van de Rijkswet en de nadere interpretatie van de RMR, van het Bestuur van Sint Maarten een formele reactie ter advisering te ontvangen met daarin opgenomen de analyse van het tekort 2010 en de eventuele structurele doorwerking ervan.
- Bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2013 dient Sint Maarten specifiek aandacht te besteden aan de aspecten die in 2009 en 2010 de tekorten op de gewone dienst hebben veroorzaakt, in het bijzonder die aspecten die een structureel karakter hebben.
- Er dient op korte termijn duidelijkheid te ontstaan over de schuldpositie van Sint Maarten en de betalingsachterstanden, inclusief de discussie die hierover nog met Nederland gaande is.
- Het Cft verzoekt het Bestuur om zo spoedig mogelijk de jaarrekening van Sint Maarten van 2010 aan te bieden aan de Staten zodat deze zo snel als mogelijk kan worden vastgesteld.
- Het Cft adviseert het Bestuur dat ten aanzien van de kwantificeerbare getrouwheidsfouten in de jaarrekening, deze getrouwheidsfouten voor het einde van het boekjaar 2012 en nog in de jaarrekening 2011 worden gecorrigeerd.
- Het Cft zal er ten aanzien van de niet-kwantificeerbare onzekerheden in de jaarrekening bij betrokken partijen op aandringen dat deze onzekerheden, voor zover mogelijk, voor het einde van het boekjaar 2012 worden opgelost.
- De eindbalans van het EGB Sint Maarten geeft geen getrouw beeld en kan daarmee niet gezien worden als de startbalans van het land Sint Maarten. Het opstellen van een juiste en volledige startbalans dient naar het inzicht van het Cft prioriteit te hebben. Onderdeel hiervan is het met de wettelijke bepalingen van het Land Sint Maarten in overeenstemming brengen van de waarderingsgrondslagen.
- Het Cft verzoekt het Bestuur om haar volledige medewerking te geven aan het proces van het opstellen en goedkeuren van de *management letter* opdat SOAB deze op korte termijn kan afronden waarbij het Cft een afschrift dient te ontvangen. Hetzelfde geldt voor de medewerking aan de ARS ter afronding van haar rapportages bij de jaarrekening.
- Het Cft dringt er bij het Bestuur op aan dat maatregelen genomen worden ter monitoring van de rentelastnorm binnen de collectieve sector. Daarnaast dient het proces dat strekt tot de aanwijzing van de collectieve sector van Sint Maarten zo snel als mogelijk afgerond te worden.

Toelichting

De toelichting is als volgt opgebouwd:

1. Resultaat gewone dienst
2. Overige aandachtspunten en / of risico's
3. Rentelastnorm
4. Vermogenspositie
5. Aanbevelingen financieel beheer

Inhoudelijke beoordeling

Het Cft heeft kennis genomen van de goedgekeurde jaarrekening 2010 van het EGB Sint Maarten en heeft deze jaarrekening beoordeeld op een tekort op de gewone dienst en / of een overschrijding van de rentelastnorm. De jaarrekening 2009 is opgesteld na het opstellen van de jaarrekening 2010 en is nog niet in het bezit van het Cft. Voor de volledigheid worden in het vervolg van deze brief de vergelijkende cijfers 2009, zoals die blijken uit de jaarrekening 2010, opgenomen met de kanttekening dat deze cijfers niet zijn gecontroleerd door de SOAB.

1. Resultaat gewone dienst

Het resultaat op de gewone dienst zoals dat blijkt uit de jaarrekening 2010 van het EGB Sint Maarten bedraagt ANG 33 miljoen positief. Dit resultaat is sterk beïnvloed door de van Nederland ontvangen schuldsanering. Als het resultaat wordt genormaliseerd voor de ontvangen schuldsanering dan is er sprake van een tekort op de gewone dienst van ANG 33 miljoen. Onderstaande tabel dient ter illustratie.

Saldo gewone dienst nader geanalyseerd (1)	2010 (ANG)	2009 (ANG)
Saldo op de gewone dienst	32,826,500	-/- 35,015,579
Schuldsanering		
APNA tot en met 2005	-/- 65,532,008	-
Saldo gewone dienst voor schuldsanering	-/- 32,705,508	-/- 35,015,579
Saldo op de gewone dienst in de 'naar rato' begroting	5,494,838	3,154,521
Overschrijding van de oorspronkelijke begroting	-/- 38,200,346	-/- 38,170,100

Het Cft acht de bedragen die in het kader van de schuldsanering en sanering van betalingsachterstanden in acht zijn genomen in de jaarrekening van een dergelijk bijzonder karakter dat deze niet in aanmerking dienen te worden genomen bij het bepalen van het resultaat op de gewone dienst in de zin van artikel 18 van de Rijkswet. Deze bedragen zijn van Nederland ontvangen overdrachten, zijn incidenteel van aard en zijn ontvangen ter versterking van de financiële startpositie per 10-10-'10 en hebben derhalve niets van doen met de uitvoering van de begroting.

Het resultaat vóór de schuldsanering bedraagt derhalve ANG 33 miljoen negatief, dat is 15% van het 'naar rato' begrotingstotaal 2010¹ (ANG 219,131,882).

Indien de oorspronkelijke begroting in ogenschouw wordt genomen dan is zowel voor 2010 als 2009 sprake van een overschrijding van ruim ANG 38 miljoen omdat voor beide jaren een overschot op de gewone dienst was begroot. Het Cft heeft deze overschrijding voor 2010 geanalyseerd en komt tot de conclusie dat deze overschrijding met name veroorzaakt is door het niet in de begroting opnemen van de indexatie van ambtenaren salarissen en de 'backservice' verplichting die ten aanzien van de pensioenen daaruit voortkomt, samen ongeveer ANG 13 miljoen.

Daarnaast was in de oorspronkelijke begroting 2010 rekening gehouden met een voorschot van de vereffeningcommissie uit de boedel van het voormalig land de Nederlandse Antillen van ANG 15 miljoen en het inzetten van reserves van ANG 4 miljoen. Voorschotten op, of daadwerkelijke vereffening van de boedel zijn geen baten die op de begroting thuis horen. Deze ontvangsten behoren tot het vermogen van het land Sint Maarten per 10-10-'10 en versterken daarmee de vermogenspositie van het land. Daarnaast kunnen reserves niet worden aangewend op de begroting. Aangezien beide ontvangsten in de jaarrekening worden aangedragen ter verklaring van de overschrijding ten opzichte van de begroting, komt het Cft tot de conclusie dat deze ontvangsten derhalve in de jaarrekening juist zijn verwerkt.

Tenslotte is er sprake van een tegenvaller in de inkomst sfeer van ANG 8 miljoen en een overschrijding op de uitgaven voor goederen, diensten en subsidies van ANG 5 miljoen. Bij het opstellen van de ontwerp-begroting 2013 dient Sint Maarten specifiek aandacht te besteden aan de aspecten die in 2009 en 2010 de tekorten op de gewone dienst hebben veroorzaakt, in het bijzonder die aspecten die een structureel karakter hebben.

De SOAB signaleert in haar controleverklaring ook een aantal kwantificeerbare onjuistheden in de jaarrekening van het EGB Sint Maarten op basis waarvan zij tot een afkeurende verklaring is gekomen, waaronder:

- Waardering materiële vaste activa
- Volledigheid baten domeinbeheer
- Volledigheid baten bouwvergunningen
- Juistheid baten concessiebijdragen
- Afgrenzing lasten goederen en diensten

Het saldo op de gewone dienst moet voor deze onjuistheden worden gecorrigeerd voor zover deze betrekking hebben op het dienstjaar 2010. Het effect van deze correcties op het saldo op de gewone dienst wordt hieronder nader toegelicht.

---

¹ Dit is het 'naar rato' begrotingstotaal van het door het Cft oorspronkelijk goedgekeurde begrotingstotaal van ANG 282,851,082 zoals dat blijkt uit de jaarrekening. Er zijn geen begrotingswijzigingen goedgekeurd.

Waardering materiële vaste activa

Er is een verschil tussen de door de SOAB berekende afschrijvingen en de in de administratie geboekte afschrijvingen. De berekende afschrijving is ANG 500,000 lager, hetgeen een positief effect heeft op het saldo van de gewone dienst.

Volledigheid baten domeinbeheer

De baten van domeinbeheer zijn voor ANG 700,000 te laag verantwoord, hetgeen een positief effect heeft op het saldo van de gewone dienst.

Volledigheid baten bouwvergunningen

De baten van bouwvergunningen zijn te hoog verantwoord voor ANG 377,000, hetgeen een negatief effect heeft op het saldo van de gewone dienst.

Juistheid baten concessiebijdragen

De concessiebijdragen zijn voor een bedrag van ANG 300,000 te hoog verantwoord, hetgeen een negatief effect heeft op het saldo van de gewone dienst.

Afgrenzing lasten goederen en diensten

Lasten ten bedrage van ANG 657,000 aan goederen en diensten gerelateerd aan de periode na 9 oktober 2010 zijn ten onrechte als lasten verantwoord in deze periode, hetgeen een positief effect heeft op het saldo van de gewone dienst.

Onderstaande tabel laat het genormaliseerde en gecorrigeerde saldo op de gewone dienst zien na verwerking van de door SOAB geconstateerde kwantificeerbare getrouwheidsfouten.

Saldo gewone dienst nader geanalyseerd (2)	Bedrag (ANG)
Saldo gewone dienst voor schuldsanering	-/- 32,705,508
Kwantificeerbare getrouwheidsfouten	
Waardering materiële vaste activa	500,000
Domeinbeheer	700,000
Bouwvergunningen	-/- 377,000
Concessiebijdragen	-/- 300,000
Goederen en Diensten	657,000
Genormaliseerd saldo op de gewone dienst na correctie getrouwheidsfouten	-/- 31,525,508

Het Cft acht een correctie vanwege de door de SOAB geconstateerde getrouwheidsfouten in de jaarrekening noodzakelijk om het resultaat op de gewone dienst zo nauwkeurig mogelijk te benaderen. Het genormaliseerde tekort op de gewone dienst per 9 oktober 2010 na correctie van de getrouwheidsfouten bedraagt daardoor ANG 31,5 miljoen, dat is 11% van het 'naar rato' begrotingstotaal 2010¹ (ANG 219,131,882).

¹ Dit is het 'naar rato' begrotingstotaal van het door het Cft oorspronkelijk goedgekeurde begrotingstotaal van ANG 282,851,082 zoals dat blijkt uit de jaarrekening. Er zijn geen begrotingswijzigingen goedgekeurd.

Artikel 18.6 uit de Rijkswet bepaalt dat tekorten die blijken uit de vastgestelde jaarrekening, gecompenseerd dienen te worden. Aangezien er onduidelijkheid is ontstaan over de exacte interpretatie van dit artikel, heeft het Cft op 10 juli 2012 de RMR verzocht om hierover een uitspraak te doen. Deze uitspraak is door de minister van BZK per brief op 4 september 2012 openbaar gemaakt. De strekking van deze brief is dat tekorten op de gewone dienst over perioden vóór 10-10-'10 niet gecompenseerd hoeven te worden met overschotten op de gewone dienst in toekomstige begrotingsjaren maar direct ten laste mogen worden gebracht van de vermogenspositie, die daardoor verslechterd. Dit betekent dat het beginvermogen van het Land Sint Maarten door het tekort op de gewone dienst van het EGB ANG 31,5 miljoen lager uit is gekomen (2009: ANG 36 miljoen lager).

2. Overige aandachtspunten en / of risico's

Verder signaleert de SOAB een aantal kwantificeerbare en niet-kwantificeerbare onzekerheden in de jaarrekening, tot uitdrukking komende in de afkeurende verklaring, waaronder:

- Waardering materiële vaste activa
- Waardering financiële vaste activa
- Waardering voorraad
- Juistheid en volledigheid debiteuren
- Juistheid en volledigheid schulden op lange termijn
- Juistheid en volledigheid kortlopende schulden
- Volledigheid niet uit de balans blijkende verplichtingen
- Volledigheid baten
- Juistheid en volledigheid personeelslasten en overige goederen en diensten

Waardering materiële vaste activa

Er bestaat onzekerheid over de waardering van gebouwen, meubilair, kantoorapparatuur en andere apparatuur, omdat deze gewaardeerd zijn tegen de vervangingswaarde, waarbij geen rekening is gehouden met de geaccumuleerde afschrijvingen per 1 januari 2010. Daarnaast is er onzekerheid over de aanschafprijs van gronden. Het is echter niet mogelijk om het bedrag van deze onzekerheden te bepalen. Er bestaat tevens een onzekerheid over het bestaan van auto's voor een bedrag van ANG 525,000.

Waardering financiële vaste activa

De waardering van de langlopende leningen U/G en de volledigheid van de deelnemingen zijn onzeker. Het bedrag van deze onzekerheden kon niet worden bepaald.

Waardering voorraad

Er bestaat tevens onzekerheid over de waardering per 1 januari 2010 van de voorraden voor een bedrag van ANG 784,000.

Juistheid en volledigheid debiteuren

De waardering van de debiteuren en voorziening debiteuren zijn onzeker. Het is echter niet mogelijk om het bedrag van deze onzekerheden te bepalen.

Juistheid en volledigheid schulden op lange termijn

Er is onzekerheid over het bedrag dat onder de lange termijn schulden wordt verantwoord. Er bestaat geen zekerheid over het verschuldigde bedrag aan Buncamper Dading. Tevens wordt door Sint Maarten het saldo van de rekening-courant met de Nederlandse Antillen betwist. Het is echter niet mogelijk om het bedrag van deze onzekerheden te bepalen.

Juistheid en volledigheid kortlopende schulden

Ook over de waardering van de kortlopende schulden bestaat geen zekerheid. Bij de crediteuren is er een verschil van ANG 31 miljoen tussen het bedrag in de subadministratie en het bedrag in het grootboek. Er is tevens een onzekerheid over de waardering van de overige kortlopende schulden voor een totaal bedrag van ANG 6 miljoen

Juistheid en volledigheid baten

De opbrengsten van 'casino controllers' van ANG 2 miljoen zijn onzeker omdat er een wettelijke basis voor de facturatie van deze diensten ontbreekt. Daarnaast bestaat er ook onzekerheid over de baten van het bevolkingsregister voor een bedrag van ANG 481,000 alsmede over de baten verantwoord bij overige inkomsten (onder inkomen, heffingen en vergoedingen) voor een bedrag van ANG 491,000. Tenslotte is er een onzekerheid over de volledigheid, het bestaan en juistheid van de opbrengsten uit economische vergunningen en over de volledigheid van de opbrengsten van domeinbeheer. Het bedrag van deze onzekerheden kon echter niet worden bepaald.

Juistheid en volledigheid personeelslasten en overige goederen en diensten

Ten aanzien van de personeelslasten is er een verschil tussen de berekening van de AOV/AWW van ANG 575,000. Bij de kosten van de goederen en diensten bestaat er onzekerheid over een bedrag van ANG 32 miljoen.

Onderstaande tabel is een samenvatting van de kwantificeerbare en niet-quantificeerbare onzekerheden zoals die door de SOAB zijn gerapporteerd in haar rapport van bevindingen.

Aandachtspunten en/of risico's	
Kwantificeerbare onzekerheden	Bedrag (ANG)
Waardering auto's	525,000
Waardering voorraad	784,000
Juistheid en volledigheid kortlopende schulden	6,084,000
Baten 'casino controllers'	1,951,000
Baten bevolkingsregister	481,000
Baten inkomen, heffingen en vergoedingen	491,000
Personeelslasten	575,000
Lasten goederen en diensten	31,818,000
Niet-quantificeerbare onzekerheden	
Waardering materiële vaste activa	P.M.
Waardering financiële vaste activa	P.M.
Waardering debiteuren en voorzieningdebiteuren	P.M.
Juistheid lange termijn schulden	P.M.
Juistheid en volledigheid kortlopende schulden	P.M.
Volledigheid en juistheid baten	P.M.

Deze onzekerheden vormen een groot risico voor Sint Maarten omdat ze het saldo op de gewone dienst en de vermogenspositie kunnen beïnvloeden. Het is daarom belangrijk dat deze onzekerheden zo spoedig mogelijk worden opgelost. De conclusie die uit deze onzekerheden getrokken moet worden, is dat de eindbalans van het EGB Sint Maarten onvoldoende kan functioneren als de beginbalans van het Land Sint Maarten. Het Cft is van mening dat het hebben van een goede beginbalans echter essentieel is om een verantwoord financieel beheer van het land tot stand te brengen. Opstellen van een getrouwe beginbalans is daarom in het kader van de jaarrekening van groot belang.

3. Rentelastnorm

Op basis van artikel 15 lid 1c uit de Rijkswet mag de rentelastnorm niet worden overschreden. Het Cft toezicht oefent hierop toezicht uit bij de (totstandkoming van de) begroting, bij de begrotingswijzigingen alsmede bij het analyseren van de vastgestelde jaarrekening.

De rentelastnorm is van toepassing op de collectieve sector die wordt aangewezen door de minister van BZK in gezamenlijkheid met het Bestuur van Sint Maarten op advies van het Centraal Bureau van de Statistiek van Nederland en het Centraal Bureau van de Statistiek van het betreffende land. Aangezien de samenstelling van de collectieve sector voor Sint Maarten weliswaar is opgesteld maar formeel nog niet is aangewezen in overeenstemming met artikel 23 van de Rijkswet (of het Besluit) treedt artikel 29 van het Besluit in werking. Op basis van dit artikel geldt het leningenplafond zoals het Cft deze samen met het betrokken Bestuur is overeengekomen. Het leningenplafond voor het jaar 2010 is vastgesteld op basis van het Rapport van de SOAB d.d. 1 juli 2008 met als onderwerp: Onderzoek "Berekening rentelastnorm en schuldumfang". In dit rapport is de rentelastnorm voor het EGB Sint Maarten over de periode 2004 tot en met 2006 bepaald.

In de brief van het Cft d.d. 3 september 2009 met kenmerk Cft/2009/000848 is afgesproken dat de rentelastnorm uit het bovengenoemde rapport van 2008 ook zal gelden voor het dienstjaar 2010. Conform deze brief mag Sint Maarten in de begroting en uitvoering van 2010 tot een bedrag van ANG 9,817,000 aan rentelasten opnemen voor leningen die zijn of worden aangegaan voor de periode tot en met 31 december 2010. De 'naar rato' norm voor het gebroken boekjaar tot 9 oktober 2010 bedraagt ANG 7,584,641.

De rentelasten over de periode 1 januari 2010 tot en met 9 oktober 2010 bedragen in totaal ANG 7,863,771 miljoen. Onderstaande tabel laat de specificatie van de rentelasten zien alsmede de overschrijding ten opzichte van de rentelastnorm.

Rentelasten 1/1/10 t/m 9/10/10	Bedrag (ANG)
Schuld APNA	3,429,844
Schuld Nederlandse Antillen	1,024,142
Finance Lease Overheidsgebouwen	1,719,401
Prefinancing projecten	1,489,564
Buncamper Dading	85,502
Andere interest lasten	115,318
Totaal	7,863,771
'Naar rato' rentelastnorm per 9 oktober 2010 (282 / 365 dagen)	7,584,641
Overschrijding 'naar rato' rentelastnorm per 9 oktober 2010	-/- 279,130

De totale rentelasten over 2010 van ANG 7,863,771 zijn hoger dan de 'naar rato' overeengekomen rentelastnorm van ANG 7,584,641, de overschrijding bedraagt ANG 279,130. Hiermee voldoet Sint Maarten niet aan artikel 15 lid 1 sub c van de Rijkswet die aangeeft dat de rentelastnorm niet mag worden overschreden. De overschrijding is naar het oordeel van het Cft niet van dien aard en omvang dat hiertoe maatregelen getroffen moeten worden. Ook het verkorte boekjaar 2010 bemoeilijkt de toetsing van de rentelasten aan de norm. Wel adviseert het Cft het Bestuur de rentelastnorm continu te monitoren opdat mogelijke overschrijdingen tijdig gesignaleerd, en daarmee voorkomen kunnen worden.

4. Vermogenspositie

Om de vermogenspositie van het Eilandgebied Sint Maarten per 9 oktober 2010 te analyseren is het noodzakelijk om het verloop vanaf 2008 te volgen aangezien de waarderinggrondslagen zijn aangepast, hetgeen tot een waardesprong van ruim ANG 400 miljoen heeft geleid die in de beginbalans 2009 is verwerkt. De aanpassing van de waarderinggrondslagen hebben betrekking op de waardering van deelnemingen enerzijds en de waardering van de materiële vast activa anderzijds. Onderstaande tabel dient ter illustratie:

Vermogenspositie Eilandgebied Sint Maarten nader geanalyseerd	Bedrag (ANG)
Eigen vermogen per 31 december 2008	-/- 42,963,503
Correcties beginbalans:	
- Aanpassing waarderinggrondslag deelnemingen	386,033,511
- Aanpassing waarderinggrondslag materiële vaste activa	36,848,339
- Overige correcties	-/- 73,341,738
Eigen vermogen per 1 januari 2009	306,576,609
Saldo gewone dienst 2009	-/- 35,015,579
Totaal eigen vermogen per 31 december 2009	271,561,030
Correcties beginbalans	-
Eigen vermogen per 1 januari 2010	271,561,030
Saldo gewone dienst 1 januari 2010 – 9 oktober 2010	-/- 32,705,508
Schuldsanering 2010 (APNA tot en met 2005)	65,532,008
Totaal eigen vermogen per 9 oktober 2010	304,387,530

Totaal eigen vermogen per 9 oktober 2010	304,387,530
Correctie n.a.v. toepassing geldende wet- en regelgeving	-/-422,881,850
Daadwerkelijke eigen vermogen per 9 oktober 2010 na correctie	-/-118,494,320

Het vermogen van het EGB Sint Maarten zoals dat blijkt uit de jaarrekening per 9 oktober 2010 bedraagt ANG 304 miljoen positief. Hierin is echter rekening gehouden met een aanpassing van de waarderingsgrondslagen voor deelnemingen en materiële vaste activa (+ ANG 422,881,850) die in strijd is met de geldende wet- en regelgeving op dit gebied. Deze aanpassing dient dus teruggedraaid te worden, waardoor het eigen vermogen per 9 oktober 2010 ANG 118 miljoen negatief bedraagt.

De SOAB komt in zijn rapport van bevindingen tot de conclusie dat de herwaardering van deelnemingen niet in overeenstemming is met de Comptabiliteitsvoorschriften van het EGB (P.B. 1953, nr. 174) en ook niet in overeenstemming is met de Comptabiliteitslandsverordening van het land Sint Maarten (AB 2010 GT 23). De geldende waarderingsgrondslag is de kostprijsmethode terwijl Sint Maarten in de jaarrekening de netto-vermogenswaarde toepast.

Hetzelfde geldt voor de materiële vaste activa die zijn gewaardeerd tegen de herbouwwaarde zoals die is gebleken uit een taxatierapport d.d. 1 augustus 2010. De waarderingsgrondslag voor materiële vaste activa conform de Comptabiliteitsvoorschriften is eveneens de kostprijsmethode. Uit het rapport van de SOAB is op te maken dat de kostprijs van de materiële vaste activa onbekend is en dat derhalve de herbouwwaarde is gehanteerd, waarbij geen rekening is gehouden met inhaalafschrijving.

Gegeven de afwijking van de geldende Comptabiliteitsvoorschriften die voor het EGB en het land Sint Maarten ten aanzien van de waardering van deelnemingen en materiële vaste activa gelijkloend zijn, komt het Cft tot de conclusie dat de vermogenspositie van het EGB Sint Maarten per 9 oktober 2010 ruim ANG 118 miljoen negatief bedraagt, hetgeen voor ANG 68 miljoen wordt veroorzaakt door de tekorten op de gewone dienst van 2010 en 2009. Ook zonder deze tekorten zou de vermogenspositie van het EGB Sint Maarten nog altijd negatief zijn.

In dit kader is het van belang dat het proces rond de schuldsanering en de sanering van de betalingsachterstanden definitief wordt afgerond. Het Cft heeft in de laatste halfjaarrapportage aan de RMR aangegeven dat Sint Maarten van mening is dat het nog recht heeft op een deel van de gelden die ter beschikking waren gesteld in het kader van de sanering van betalingsachterstanden. Het standpunt van de minister van BZK dat het proces van sanering van betalingsachterstanden is afgerond, is verwoord in haar brief van 31 augustus 2012 met kenmerk 2012-0000498897.

Hierbij speelt het feit dat de eindbalans van Sint Maarten niet volledig is vanwege het ontbreken van een getrouw beeld over ondermeer de bestaande betalingsachterstanden. Het Cft is dan ook verheugd dat momenteel activiteiten plaatsvinden om de betalingsachterstanden goed in beeld te brengen, o.a. door de bestandsvergelijking bij het APS. De administratie moet gecorrigeerd worden voor betalingsachterstanden die niet blijken te bestaan, maar bestaande betalingsachterstanden dienen er wel in opgenomen te worden. Alleen op deze manier ontstaat duidelijkheid over de vraag of Sint Maarten al dan niet met een gezonde startpositie begonnen is op 10-10-'10.

5. Aanbevelingen financieel beheer

Op basis van artikel 19 lid 3 van de Rijkswet kan het Cft aanbevelingen geven op het terrein van het financieel beheer, rekening houdend met de bevindingen van de interne accountant.

Het Cft heeft met het ontvangen van een gecontroleerde jaarrekening geen kennis genomen van de aanbevelingen van de interne accountant die doorgaans tot uiting komen in een zogenaamde '*management letter*', aangezien deze management letter momenteel wordt opgesteld. Het rapport van bevindingen van de interne accountant gaat slechts marginaal in op het financieel beheer waarbij drie aanbevelingen worden gedaan, te weten:

- Het is van groot belang dat de financiële administratie van Sint Maarten wordt opgeschoond waarbij de aansluiting tussen het grootboek en de subadministraties gewaarborgd wordt. Het verhelpen van de problemen in de interface tussen het GEFIS systeem en de financiële administratie dient de hoogst mogelijke prioriteit te krijgen;
- Maand-afsluitingsprocedures zoals het opschonen van tussenrekeningen, het aansluiten van bankrekeningen maar ook het beoordelen van de ouderdom debiteuren en betalingsachterstanden in de crediteuren dienen ingevoerd en uitgevoerd te worden;
- Er dient meer toereikende en geschiktere dossiervorming plaats te vinden ten behoeve van het proces van de jaarrekeningcontrole hetgeen door middel van procedures in het overheidapparaat geborgd moet worden. De administratie dient controleerbaar en ordelijk te zijn.

Het Cft kan zich vinden in deze drie aanbevelingen, met name de eerste twee, maar kijkt voor het doen van aanbevelingen in overeenstemming met de Rijkswet uit naar de *management letter*. Het Cft verzoekt het Bestuur om zo spoedig mogelijk het proces van het opstellen en goedkeuren van de management letter af te ronden en deze naar het Cft toesturen.

Ten aanzien van de vraag of de jaarrekening bruikbaar is in het kader van de beoordeling door het Cft komen wij tot de conclusie dat de jaarrekening de meeste getrouwe verantwoording is om in dit kader te hanteren voor onze toetsing. Hierbij maakt het Cft echter wel de kanttekening dat de jaarrekening onvoldoende is om te dienen als beginbalans voor het Land Sint Maarten en onvoldoende is om te beoordelen of Sint Maarten op 10-10-'10 daadwerkelijk met een gezonde startpositie begonnen is.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven. Dit advies zal drie weken na de dagtekening gepubliceerd worden op www.cft.an.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Namens deze,
De secretaris van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

drs. C. van Nieuwamerongen

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De secretaris generaal van het ministerie van Financiën
De leden van de taskforce financieel beleid en beheer